

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9So/95/2014
Identifikačné číslo spisu:	7013200145
Dátum vydania rozhodnutia:	27.01.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:7013200145.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členiek senátu JUDr. Ľubice Filovej a JUDr. Judity Kokolevskej v právnej veci navrhovateľa: U. Z. D., bytom D., Y. č. XXXX/XX, zastúpeného Mgr. Monikou Dunčákovou, advokátkou so sídlom v Košiciach, Štúrova č. 20, proti odporkyni: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta č. 8, Bratislava, o invalidný dôchodok, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 28. januára 2014, č. k. 2Sd/11/2013-42, takto

rozhodol:

I. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 28. januára 2014, č. k. 2Sd/11/2013-42, **p o t v r d z u j e**.

II. Navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Rozsudkom z 28. januára 2014, č. k. 2Sd/11/2013-42, krajský súd potvrdil rozhodnutie odporkyne číslo XXX XXX XXXX X z 27.12.2012 (ďalej aj „preskúmané rozhodnutie“), ktorým podľa § 70 a § 71 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon o sociálnom poistení“) zamietla žiadosť navrhovateľa o invalidný dôchodok z 10.12.2012 s odôvodnením, že nie je invalidný, lebo nemá pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť (ďalej aj „miera poklesu“) o viac ako 40% v porovnaní so zdravou fyzickou osobou. Krajský súd súčasne navrhovateľovi nepriznal náhradu trov konania.

Krajský súd mal za preukázané, že spolu s preskúmaným rozhodnutím bol navrhovateľovi doručený aj odborný posudok o invalidite, v ktorom je uvedené, ktoré lekárske správy posudkový lekár zhodnotil a ktoré zdravotné postihnutie považuje za rozhodujúce. Keďže navrhovateľ nebol uznaný invalidným, posudkový lekár nemal dôvod vyjadrovať sa k možnosti pracovného zaradenia navrhovateľa. Za dôvodné nepovažoval krajský súd ani námietky navrhovateľa voči nepreskúmateľnosti rozhodnutia odporkyne, lebo odôvodnenie rozhodnutia obsahuje všetky zákonom vyžadované náležitosti - v odôvodnení sa uvádza, čo bolo podkladom pre rozhodnutie, pričom posúdenie zdravotného stavu a invalidity navrhovateľa je medicínskou otázkou a posudky posudkových lekárov odporkyňa posudzuje

ako dôkaz. Z posudkov posudkových lekárov pobočky a ústredia Sociálnej poisťovne z 10.12.2012 a 28.10.2013 vyplýva na základe posúdenia nálezov z odborných lekárskejších vyšetrení zhodný záver o rozhodujúcom zdravotnom postihnutí, ktorým sú choroby obehovej sústavy (stavy po srdcovom infarkte v rokoch 2006, 2009 a 2012 - chronické nedokrvnenie srdcového svalu), zaradené do kapitoly IX, oddiel A, položka 1, písm. b) prílohy č. 4 zákona o sociálnom poistení, pričom 35% miera poklesu bola určená vzhľadom na stabilizovaný stav s funkčným postihnutím NYHA II. Ostatné zdravotné postihnutia boli vyhodnotené ako posudkovo nevýznamné. Navrhovateľ súdu nepredložil žiadne dôkazy, ktorými by spochybnil závery posudkových lekárov, krajský súd preto rozhodnutie odporkyne považoval za vydané v súlade so zákonom.

Rozsudok krajského súdu napadol navrhovateľ včas podaným odvolaním a žiadal, aby ho odvolací súd zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie a súčasne aby zaviazal odporkyňu na náhradu trov konania navrhovateľovi. Namietol, že doteraz mu nebol doručený kompletný odborný posudok o invalidite z 10.12.2012, ani odborný posudok o invalidite z 28.10.2013, nie je mu známe meno posudkového lekára ústredia, čím mu podľa jeho názoru bola odňatá možnosť konať pred správnym orgánom i pred súdom. Odporkyňa sa k tvrdeniu navrhovateľa, že mu bola doručená len prvá a piata strana odborného posudku nevyjadřila.

Navrhovateľ ďalej namietol, že ani z odôvodnenia rozsudku nie je možné zistiť, prečo miera poklesu za rozhodujúce zdravotné postihnutie - chronické nedokrvnenie srdcového svalu s funkčným postihnutím bola stanovená na dolnej hranici 35% a nie vyššie. Odporkyňa podľa jeho názoru svoje rozhodnutie dostatočne neodôvodnila a oprela ho výlučne o stanovisko posudkového lekára pobočky bez toho, aby preskúmala, či jeho posudok komplexne vyhodnotil nielen hlavné, ale aj vedľajšie diagnózy navrhovateľa, pričom tento lekár nie je špecialistom v príslušnom odbore (kardiológom).

Poukázal tiež na skutočnosť, že po poslednom infarkte srdcového svalu bol dočasne práceneschopný od 25.05.2012 do 30.11.2012, ani potom nebol schopný pracovať a ukončil svoju podnikateľskú činnosť. Následne mu bola psychiatrickou stanovená diagnóza: depresívna epizóda stredne ťažkého stupňa).

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu navrhla, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu ako aj konanie predchádzajúce jeho vydaniu bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolaniu nemožno vyhovieť.

Zo súdneho spisu vyplýva, že navrhovateľ opravný prostriedok proti rozhodnutiu odporkyne v zmysle poučenia o opravnom prostriedku podal priamo na krajský súd, ktorému bola predložená i plná moc zo dňa 06.02.2013 (č. l. 21) pre advokátku Mgr. Moniku Dunčákovú (ďalej aj „právna zástupkyňa“). Táto plná moc bola zo strany súdu doručená aj odporkyni dňa 13. augusta 2013 spolu s opravným prostriedkom navrhovateľa zo dňa 06.02.2013 a je založená v posudkovej dokumentácii.

Podľa § 178 ods. 1 písm. b) zákona o sociálnom poistení do pôsobnosti pobočky patrí vykonávať lekársku posudkovú činnosť.

Podľa § 179 ods. 1 písm. h) zákona o sociálnom poistení do vecnej pôsobnosti ústredia patrí vykonávať lekársku posudkovú činnosť.

Lekársku posudkovú činnosť dôchodkového poistenia, ktorá zahŕňa posudzovanie dlhodobého nepriaznivého zdravotného stavu a poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť vykonáva posudkový lekár sociálneho poistenia príslušnej pobočky a posudkový lekár sociálneho poistenia ústredia (ďalej len "posudkový lekár") a podľa odseku 2 písm. b) aj určený zamestnanec Sociálnej poisťovne za osobnej účasti poistenca alebo poškodeného [§ 153 ods. 1 písm. b), ods. 3 písm. a) a ods. 5 zákona o sociálnom poistení].

O dôležitých úkonoch a dôležitých dôkazoch v konaní príslušná organizačná zložka Sociálnej poisťovne vyhotovuje zápisnicu. Zo zápisnice musí byť zrejmé, kto, kde a kedy podanie uplatnil a kto, kde, kedy konanie uskutočňoval, predmet konania, ktoré fyzické osoby a právnické osoby sa na konaní zúčastnili, ako konanie prebiehalo (§ 189 ods. 1, 2 zákona o sociálnom poistení).

Z citovaných ustanovení vyplýva, že zápisnica o posudzovaní zdravotného stavu poistenca a jeho poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť podľa § 153 ods. 3 písm. a) zákona o sociálnom poistení musí ako celok obsahovať nielen uvedenie toho, kto, kde a kedy podanie uplatnil a kto, kde a kedy konanie uskutočňoval, predmet konania, ktoré fyzické osoby a právnické osoby sa na konaní zúčastnili. V zápise o tom ako konanie prebiehalo, je potrebné aj uvedenie dôkazov o zdravotnom stave, jeho záver o rozhodujúcom zdravotnom postihnutí a miere poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť s odôvodnením takých záverov (odborný posudok).

V zmysle § 190 ods. 2 zákona o sociálnom poistení právo nazerať do spisu, ktorý obsahuje údaje o zdravotnom stave, a robiť si z neho výpisy, odpisy a na požiadanie aj vyhotovenie fotokópie má len účastník konania, ktorého sa tieto údaje týkajú. Ak je však taký účastník konania zastúpený advokátom, má také právo aj advokát.

Z posudkovej dokumentácie vyplýva, že lekárska správa posudkového lekára pobočky z 10. decembra 2012 obsahuje dve časti, a to Zápisnicu o ústnom pojednávaní a Odborný posudok o invalidite. Súčasne z nej vyplýva, že navrhovateľ bol oboznámený s obsahom Zápisnice o ústnom pojednávaní (č. l. 1, 2 a 3 lekárskej správy), čo potvrdil svojím podpisom. Z obsahu tejto zápisnice súčasne vyplýva pracovná, sociálna, rodinná a osobná anamnéza navrhovateľa, terajšie ochorenie, liečba ako aj podklady na posúdenie jeho zdravotného stavu (prepúšťacia správa z hospitalizácie v dňoch 25. - 29.05.2012, nálezy z kardiologického vyšetrenia dňa 13.09.2012, hematologického vyšetrenia dňa 28.08.2012, FRO vyšetrenia dňa 23.08.2012 a 05.09.2012 a ortopedického vyšetrenia dňa 03.09.2012), pričom navrhovateľ uviedol, že ďalšie vyšetrenia nemá.

Z posudkovej dokumentácie súčasne vyplýva, že posudkový lekár dodržal aj povinnosť spolupráce s ošetrovúcim lekárom navrhovateľa podľa § 153 ods. 8 zákona č. 461/2003 Z. z., ktorý na účely posúdenia vyplnil lekársky nález, uviedol zdravotné postihnutia navrhovateľa a pripojil aj správy z vyššie uvedených odborných vyšetrení.

Z preskúmaného rozhodnutia odporkyne zo dňa 27.12.2012 mal odvolací súd za preukázané, že navrhovateľovi bol ako jeho príloha doručovaný aj Odborný posudok o invalidite (č. l. 4 a 5 Lekárskej správy).

Podľa § 219 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z. z. ak účastník konania pred uplynutím lehoty na podanie opravného prostriedku požiada o oznámenie podkladov, na ktorých základe ústredie rozhodovalo, začína plynúť nová lehota na podanie opravného prostriedku odo dňa, keď sa tieto podklady doručili účastníkovi konania.

Ak navrhovateľovi nebol doručený celý Odborný posudok o invalidite, teda aj strana č. 4 Lekárskej správy z 10. decembra 2012, v zmysle citovaného ustanovenia mal navrhovateľ, resp. jeho právna zástupkyňa, možnosť požiadať odporkyňu o zaslanie kompletného odborného posudku o invalidite ako podkladu jej rozhodnutia; v takom prípade by mu jeho doručením začala plynúť nová lehota na podanie návrhu na preskúmanie rozhodnutia. Pokiaľ však navrhovateľ (jeho právna zástupkyňa) túto možnosť nevyužil a nevyužil ani právo nazrieť do spisu, ktorý obsahuje údaje o zdravotnom stave, a robiť si z neho výpisy, odpisy, prípadne požiadať o vyhotovenie fotokópie, jeho námietku voči neúplnosti odborného posudku o invalidite odvolací súd nepovažoval za dôvodnú.

Za nedôvodnú odvolací súd považoval aj námietku navrhovateľa voči posudkovému lekárovi pobočky Sociálnej poisťovne z hľadiska jeho odbornosti na posudzovanie, keďže v zmysle § 7a ods. 3 písm. b) zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch,

stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov lekársku posudkovú činnosť sú oprávnení vykonávať lekári, ktorí vykonávajú lekársku posudkovú činnosť pri výkone sociálneho poistenia a majú špecializáciu v špecializačnom odbore posudkové lekárstvo.

V čase posudzovania dlhodobu nepriaznivé zdravotného stavu a poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť posudkovým lekárom ústredia navrhovateľ už bol právne zastúpený advokátom na základe plnej moci.

Zo súdneho spisu (č. I. 29) vyplýva, že právna zástupkyňa navrhovateľa bola informovaná o predložení kompletného posudkového spisu MUDr. D., posudkovému lekárovi ústredia Sociálnej poisťovne v súlade s § 179 ods. 1 písm. h) zákona o sociálnom poistení.

Zápisnicu o ústnom pojednávaní ústredia Sociálnej poisťovne, pracovisko Košice (č. I. 1 a 2 Lekárskej správy z 28. októbra 2013), z ktorej vyplýva, že miera poklesu schopnosti navrhovateľa vykonávať zárobkovú činnosť bola posudkovým lekárom ústredia na základe vyššie uvedených nálezov ako aj správy z interného vyšetrenia dňa 16.09.2013 a psychiatrického vyšetrenia dňa 24.10.2013 hodnotená na 35%, navrhovateľ podpísal a potvrdil tak, že bol oboznámený s jej obsahom, teda aj výsledkom posúdenia, že miera poklesu je naďalej 35%. Uvedená lekárska správa, vrátane odborného posudku o invalidite na jej č. I. 3 a 4 bola založená do súdneho spisu dňa 30.10.2013 (č. 31 až 32 súdneho spisu).

Z odborného posudku o invalidite, vypracovaného posudkovým lekárom ústredia vyplýva, že tento posudkový lekár vyhodnotil zdravotný stav navrhovateľa a mieru poklesu jeho zdravotného stavu zhodne ako posudkový lekár pobočky na 35% a dospel tak k záveru, že navrhovateľ nie je invalidný podľa § 71 ods. 1 zákona o sociálnom poistení.

Po opakovanom posúdení zdravotného stavu posudkovým lekárom ústredia nedošlo k zvýšeniu miery poklesu schopnosti navrhovateľa vykonávať zárobkovú činnosť oproti posúdeniu posudkovým lekárom pobočky a teda odporkyňa nevydala nové rozhodnutie, ktoré by sa popri alebo namiesto rozhodnutia z 27.12.2012 stalo predmetom súdneho prieskumu v tomto konaní. Nedošlo teda k zmene skutočností, rozhodujúcich pre posúdenie nároku na invalidný dôchodok a preto Lekárska správa z 28.10.2013 nie je podkladom preskúmaného rozhodnutia; odporkyňa si ňou v pokračujúcom (neprávoplatne skončenom) správnom konaní overila správnosť prvého posudku.

Krajský súd po predložení lekárskej správy z 28.10.2013 nariadil pojednávanie na deň 28.01.2014 o 09.10 hod. Predvolanie bolo navrhovateľovi i jeho právnej zástupkyni doručené s dostatočným predstihom.

Právna zástupkyňa navrhovateľa elektronickým podaním z 28.01.2014, doručeným krajskému súdu o 08.05 hod. (doplneným písomne dňa 31.01.2014) ospravedlnila neúčast' svoju i navrhovateľa na pojednávaní. Súčasne uviedla, že navrhovateľovi nebol doručený Odborný posudok o invalidite z nového posudzovania, čím podľa obsahu myslela posudok posudkového lekára ústredia. Nežiadala však z toho dôvodu odročenie pojednávania. Naopak navrhla, aby súd pojednával v ich neprítomnosti.

Vzhľadom na uvedené nepochybil krajský súd, keď pojednával v neprítomnosti navrhovateľa a jeho právnej zástupkyne. Na pojednávaní krajský súd oboznámil okrem iného aj Odborný posudok o invalidite posudkového lekára pobočky a ústredia z 10.12.2012, resp. 28.10.2013.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že právna zástupkyňa navrhovateľa mala vedomosť o skutočnosti, že navrhovateľ bol posúdený aj posudkovým lekárom ústredia Sociálnej poisťovne. Napriek tejto vedomosti nevyužila možnosť vyžiadať si kópiu odborného posudku o invalidite od odporkyne, resp. nahliadnuť do súdneho spisu, prípadne vyžiadať si jeho kópiu (§ 44 ods. 1 O.s.p.), ani nepožiadala o odročenie pojednávania, naopak navrhla, aby súd vec na pojednávaní prejednal. Za takej situácie potom odvolací súd odvoláciu námietku v tomto smere považoval len za účelovú a nedôvodnú.

Jednou z podmienok nároku na invalidný dôchodok je invalidita poistenca (§ 70 ods. 1 zákona o sociálnom poistení).

Podľa § 71 ods. 1 zákona o sociálnom poistení poistenec je invalidný, ak pre dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40% v porovnaní so zdravou fyzickou osobou.

Pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa posudzuje porovnaním telesnej schopnosti, duševnej schopnosti a zmyslovej schopnosti poistenca s dlhodobo nepriaznivým zdravotným stavom a telesnej schopnosti, duševnej schopnosti a zmyslovej schopnosti zdravej fyzickej osoby (§ 71 ods. 3 zákona o sociálnom poistení).

Z uvedených ustanovení vyplýva, že pre uznanie invalidity nestačí len dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav s predpokladom trvania viac ako jeden rok; nepriaznivý zdravotný stav musí byť tak závažný, aby podmienil pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40% v porovnaní so zdravou fyzickou osobou. Zároveň na uznanie invalidity nestačí subjektívne presvedčenie poistenca, že nie je schopný vykonávať zárobkovú činnosť. Pod schopnosťou vykonávať zárobkovú činnosť sa rozumie nielen schopnosť vykonávať doterajšiu zárobkovú činnosť, ale schopnosť vykonávať akúkoľvek zárobkovú činnosť, primeranú schopnostiam a vzdelaniu poistenca.

Podľa § 71 ods. 4 zákona o sociálnom poistení pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa posudzuje na základe

- a) lekárskeho správneho a údajov zo zdravotnej dokumentácie zdravotníckeho zariadenia a zhodnotenia liečby s určením diagnostického záveru, stabilizácie ochorenia, jeho ďalšieho vývoja, ďalšej liečby a
- b) komplexných funkčných vyšetrení a ich záverov, pričom sa prihliada na zostávajúcu schopnosť vykonávať zárobkovú činnosť, zostávajúcu schopnosť prípravy na povolanie, možnosti poskytnutia pracovnej rehabilitácie alebo rekvalifikácie.

Miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je uvedená v prílohe č. 4. Určuje sa v percentách podľa druhu zdravotného postihnutia, ktoré je rozhodujúcou príčinou dlhodobo nepriaznivého zdravotného stavu, a so zreteľom na závažnosť ostatných zdravotných postihnutí. Jednotlivé percentuálne miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa nesčítavajú. Mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť určenú za rozhodujúce zdravotné postihnutie možno zvýšiť najviac o 10%, ak závažnosť ostatných zdravotných postihnutí ovplyvňuje pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť (§ 71 ods. 5 až 8 zákona o sociálnom poistení).

Podľa všeobecného posudkového hľadiska sa miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti pri chorobách obehovej sústavy určí na základe funkčných vyšetrení obehovej sústavy.

Podľa posudku posudkového lekára pobočky posledné kontrolné kardiologické vyšetrenie (13.09.2012) preukázalo zachovanie systolickej a diastolickej funkcie srdca bez známok pľúcnej hypertrofie, keď ECHOKG vyšetrenie preukázalo len naznačenú hypertrofiu ľavej komory a USG vyšetrením mozgových extrakraniálnych ciev bol preukázaný nález v norme.

Posudkový lekár ústredia v posudku z 28.10.2013 konštatoval opakovanými kardiologickými vyšetreniami (16.09.2013) potvrdený stabilizovaný stav s funkčným postihnutím NYHA II . Psychiatrický nález z 24.10.2013 preukazuje zlepšenie stavu, len s konštatovaním anxiety a subdepresívnych rozlád, bez psychotických prejavov, pri jasnom vedomí, bez porúch vnímania, čo z hľadiska posudzovania dlhodobo nepriaznivého zdravotného stavu je posudkovo nevýznamné, rovnako ako postihnutie pohybového ústrojenstva. Mieru poklesu preto určil na 35%.

Z odborných posudkov o invalidite (ďalej len „posudok“), vypracovaných tak posudkovým lekárom pobočky ako aj ústredia Sociálnej poisťovne mal aj odvolací súd za preukázané, že posudkoví lekári zohľadnili schopnosť navrhovateľa vykonávať zárobkovú činnosť komplexne, keď vyhodnotili nielen

priebeh ochorenia navrhovateľa a nálezy odborných lekárskeho vyšetrení, vrátane správy z hospitalizácie na kardiológii v roku 2012, ale v súlade s § 71 ods. 4 až 8 zákona o sociálnom poistení vzali do úvahy aj dosiahnuté vysokoškolské vzdelanie navrhovateľa a teda širšie možnosti jeho pracovného uplatnenia.

Navrhovateľ ani v odvolacom konaní nepreukázal zhoršenie zdravotného stavu oproti stavu posúdenému posudkovými lekármi. Aj odvolací súd preto dospel k záveru, že zdravotný stav a miera poklesu schopnosti navrhovateľa boli v správnom konaní posúdené komplexne, na základe nálezov odborných lekárskeho vyšetrení, vrátane funkčných vyšetrení a posudky oboch posudkových lekárov považoval za objektívne a presvedčivé.

Z uvedených dôvodov aj odvolací súd považoval rozhodnutie odporkyne za vydané v súlade so zákonom na základe dostatočne zisteného skutočného stavu veci a preto rozsudok krajského súdu potvrdil ako vecne správny (§ 219 O.s.p.).

Navrhovateľ v odvolacom konaní nebol úspešný, preto mu odvolací súd v súlade s § 246c ods. 1, § 224 ods. 1, § 250l ods. 2 a § 250k ods. 1 O.s.p. náhradu takých trov nepriznal.

Odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že v prípade zhoršenia zdravotného stavu má navrhovateľ možnosť kedykoľvek prostredníctvom príslušnej pobočky Sociálnej poisťovne znovu požiadať o invalidný dôchodok.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.